

Закон про мову і практична законотворчість

Нещодавно набув чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який викликав активну суспільну дискусію. Одним з орієнтирів реалізації цього закону є потреба докладного вивчення і, навіть, прищеплення «гарного мовного смаку», який істотно погіршився, зокрема й за роки незалежності України. І це справа не лише окремих філологів та мовознавчих установ, а всіх, хто зацікавлений у тому, щоб мова стало дійсно загальноживаною.

До цієї справи долучився Інститут законодавства Верховної Ради України, в якому вже понад 15 років діє Школа законотворчості. У ній поряд із суто фаховими дисциплінами читаються лекції щодо мовно-термінологічних засад формування тексту законопроекту, а також проводяться практикуми з ділової української мови з акцентом на типові помилки використання лексики. Враховуючи той факт, що слухачами Школи є народні депутати України, їхні помічники-консультанти, працівники секретаріатів комітетів, депутатських фракцій і груп Верховної Ради України, такі заняття викликають жвавий інтерес та сприяють підвищенню якості української мови у законотворенні.

Відповідна діяльність Інституту законодавства уже давно відома за її межами, отримала схвальні відгуки не лише фахівців-законотворців, а й громадськості. Так, 13 червня 2019 року громадська організація «Ротарі клуб Київ-сіті», яка реалізовує проекти «Словникова спадщина України» й «Українська граматична класика», відзначаючи заслуги Інституту у навчанні й популяризації української мови, передала Школі законотворчості серію словників, виданих за її сприяння та фінансової підтримки у співпраці з Інститутом української мови НАН України й Інститутом мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України.

Керівниця видавничих проектів «Словникова спадщина України» й «Українська граматична класика» громадської організації «Ротарі клуб Київ-сіті» *Леся Богуславська* ознайомила присутніх з основними напрямками діяльності «Ротарі клуб Київ-сіті», наголосивши на пріоритеті проектів,

спрямованих на боротьбу з масовими захворюваннями. Водночас доповідач зауважила, що долучитися до нетрадиційних для організації видавничих проектів «Словникова спадщина України» й «Українська граматична класика» їх спонукала ідея повернення до витоків і багатства української мови, а також співпраця з чільними мовознавчими установами України – Інститутом української мови НАН України й Інститутом мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України.

Консультант проектів «Словникова спадщина України» й «Українська граматична класика» **Ростислав Воронезький** докладно висвітлив копіткий процес роботи над перевиданням найважливіших словників та граматичних розвідок доби Розстріляного Відродження, зокрема «Російсько-українського словника» за ред. А. Кримського та С. Єфремова (обіймає 3 томи в 6 книгах; перше видання виходило з 1924 по 1933 рік; томи словника перевидано у 2016 – 2017 рр.), «Словника української мови» за ред. С. Єфремова та А. Ніковського (обіймає 3 томи; перше видання виходило в 1927 – 1928 рр.; перевидано 2017 року); «Українсько-російського словника» А. Ніковського (перше видання вийшло 1926 року; перевидано 2018 року); «Словника ділової мови. Термінологія та фразеологія» М. Дорошенка, М. Станіславського, В. Страшкевича (перше видання вийшло 1930 року; перевидано 2018 року), «Норм української літературної мови» О. Синявського (перше видання вийшло 1931 року; перевидано 2018 року). При цьому Ростислав Воронезький наголосив, що учасники проекту передусім ставили за мету зробити видання доступними зацікавленим фахівцям (як мовознавцям, так і немовознавцям), повертаючи таким чином суспільству одну з найвагоміших і найменш знаних сторінок у сучасному українському мовознавстві.

Директор Інституту законодавства, академік НАН України **Олександр Копиленко** провів цікаві паралелі щодо дискусій під час ухвалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та закону Української Центральної Ради про державну мову 1918 року, відзначивши вагому роль в ухваленні останнього С. Єфремова та його виважену державницьку позицію. Фактично, відзначив вчений, ми й нині

стикаємося з тими самими мовними проблемами, які мали місце сто років тому та які С. Єфремов називав «вавилонським стовпотворінням у міністерських паперах».

На завершення перший заступник директора Інституту законодавства, член-кореспондент НАН *Євген Бершеда* від імені колективу Інституту подякував представникам громадської організації «Ротарі клуб Київ-сіті» за їхню подвижницьку діяльність щодо перевидання української мовної спадщини та висловив сподівання, що найкращим свідченням успішності проекту стане його активне використання не лише філологами, а й широким загалом та передусім працівниками владних інституцій. Своєю чергою, Інститут законодавства готовий і надалі долучатися до гуманітарних проектів та популяризації української мови.